

Martyna Stachowczyk

**Lalka we współczesnym zjawisku teatralnym wobec tekstu
J. L. Borgesa „Dwudziesty piąty sierpnia 1983”**

Temat niniejszej rozprawy doktorskiej zatytułowanej „*Lalka we współczesnym zdarzeniu teatralnym w kontekście tekstu J.L.Borgesa, »Dwudziesty piąty sierpnia 1983«*”, dotyczy analizy szeroko rozumianego pojęcia lalki w różnych zjawiskach teatralnych pojawiających się zarówno w obrębie teatru jak i innych dziedzinach sztuk wizualnych.

Celem jest tu analiza istoty pojęcia „*lalki*” w oparciu o artystyczne inspiracje, eksperymenty technologiczne i ich rezultaty oraz postrzegania jej jako przedmiotu badawczego sztuki jak i obiektu refleksji filozoficznej, antropologicznej i etnograficznej. W postępowaniu tym istotne jest postrzeganie zjawiska przemieszczania i przemieniania się lalki w kontekście teatru, rzeźby, instalacji i technologii, w określaniu czy definiowaniu jej roli jako formy wizualnej i symbolicznej. Kluczowymi pojęciami w tym opracowaniu stają się symbol, obecność - uobecnienie i parergon. Należą one do głównego obszaru badawczego w sensie dosłownym i metaforycznym. Analiza, prowadzona jest wobec istniejących interpretacji energii zawartej w obiektach i sytuacjach ujmujących stan uobecnienia - jest próbą przeanalizowania tego zjawiska, zakładając, że zgodnie z analizami antropologicznymi i ontologicznymi, pojawiło się ono wraz z uświadomieniem sobie przez człowieka swej odrębności wobec świata. Konsekwencją tego stały się różnego typu obiekty, przedmioty-lalki, mające pomóc mu w uporządkowaniu świata ontologicznego i metafizycznego.

Analiza problemu naukowego i artystycznego poruszanego w tej rozprawie, wynikała z potrzeby skonfrontowania dotychczasowych spostrzeżeń z wiedzą na temat wybranych zagadnień w obszarze projektowym, technologicznym i artystycznym.

Część teoretyczna z analizą pojęć wybranych w kontekście badanego zjawiska-lalki, jest próbą zestawienia ich z kontekstem wybranych okresów historycznych dotyczących dziejowości i przemian lalki w kulturze. Jej różność form - w ujęciu historycznym - przedstawiam w świetle wydarzeń artystycznych i wybranych koncepcji filozoficznych mając na celu ukazanie problemu będącego obiektem moich badań artystycznych. W założeniu będzie to analiza od pierwszych form stosowanych lub kształtowanych w świecie pierwotnym, aż po współczesny teatr lalek i zjawiska teatralne, ze szczególnym uwzględnieniem rzeźby i instalacji rzeźbiarskich w i wobec przestrzeni. Kolejne rozdziały to poruszenia poszczególnych zagadnień istotnych w budowaniu wyniku badania.

Rozdział dotyczący części praktycznej (realizacji mojej pracy artystycznej) jest podsumowaniem i opisem uzyskanego rezultatu oraz prezentacją dokumentacji analiz i powstałego w ich wyniku dzieła, w którym lalka i animator w „*wzajemnej animacji*”, stają się zjawiskiem w procesie twórczej kreacji w świecie teatru.